



Salomon, un roi philosophe
Gravure de Gustave Doré.

Traité Chabat

La joie dans L'Ecclésiaste

Le livre de L'Ecclésiaste (Kohélet) contraste à première lecture avec les autres livres bibliques du fait de son atmosphère désabusée.

De plus, certains versets semblent se contredire. Finalement le livre fut canonisé car le début et la fin du livre reflétaient l'esprit de la Tora. Ici la réflexion du Talmud porte sur la valeur de la joie.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף ל עמוד ב

אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב: בקשו חכמים לגנוז ספר קהלת מפני שדבריו סותרין זה את זה, ומפני מה לא גנזוהו - מפני שתחילתו דברי תורה וסופו דברי תורה [...] ושבחתי אני את השמחה - שמחה של מצוה, ולשמחה מה זה עשה - זו שמחה שאינה של מצוה. ללמדך שאין שכינה שורה לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שיחה ולא מתוך דברים בטלים, אלא מתוך דבר שמחה של מצוה, שנאמר +מלכים ב' ג+ ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'.

רש"י

קחו לי מנגן - מצוה היא להשרות עליו שכינה.

Talmud de Babylone traité Yébamot page 22 a

Rav Yéhouda fils de Rav Chmouel fils de Chilat dit ay nom de Rav : Les sages voulurent cacher le livre de l'Ecclésiaste car ses propos se contredisaient. Pourquoi ne l'ont-ils pas caché ? Car son début est paroles de Tora et sa fin est parole de Tora. [...] (Exemple de contradiction résolue) « J'ai loué la joie », il s'agit de la joie de l'accomplissement d'une mitsva ; « qu'est-ce que la joie apporte ? » Il s'agit d'une joie qui n'est pas en lien avec une mitsva. Cela t'apprend que la Présence divine ne peut résider au milieu de la tristesse, au milieu de la paresse, au milieu du badinage, au milieu d'une conduite légère, au milieu d'une conversation (futile), au milieu de paroles vaines, mais uniquement au milieu de la joie pour l'accomplissement d'une mitsva. Car il est dit (II Rois 3, 15) : « Amenez-moi un musicien. Tandis que celui-ci jouait de son instrument, l'esprit du Seigneur s'empara du prophète »,

Rachi

Amenez-moi un musicien : c'est un commandement de faire résider sur soi la Présence divine.